



ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ □ ΤΕΧΝΕΣ □ ΚΑΙ □ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το χωριό παλαιά είχε αυτόνομη κοινότητα με εκλεγμένο πρόεδρο, κοινοτικούς συμβούλους, γραμματέα και κλητήρα. Σήμερα είναι δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Μεταξάδων. Έχει και τώρα πρόεδρο με κοινοτικό συμβούλιο αλλά με περιορισμένες αρμοδιότητες.

Στο χωριό λειτουργούσε παλαιά μονοθέσιο και μετά διθέσιο δημοτικό σχολείο το οποίο όμως έκλεισε και παραμένει μέχρι σήμερα κλειστό λόγω έλλειψης

μαθητών.

Σήμερα στο κτίριο του δημοτικού σχολείου
λειτουργεί Λαογραφικό Μουσείο.

Πρόσφατα ιδρύθηκε και λειτουργεί πολιτιστικός
σύλλογος που προσπαθεί απεγνωσμένα να
αναβιώσει ήθη και έθιμα του παλαιού (καλού;)
καιρού.

Οι κάτοικοι του χωριού, όλοι τους εργατικοί,
ευγενικοί και φιλότιμοι, κάνουν ότι μπορούν να
αναβιώσουν κάτι από την παλιά πολιτιστική
κληρονομιά τους, από τη ζωή και τις
δραστηριότητες των προγόνων τους αλλά δυστυχώς
καταφέρνουν πολύ λίγα, έχουν μείνει απελπιστικά
λίγοι και ηλικιακά μεγάλοι.

Φυλλομετρώντας προς τα πίσω τις σελίδες της
ιστορίας του χωριού, σε βάθος χρόνου μερικών

δεκαετιών θα βρούμε και θα διαβάσουμε αξιόλογες πνευματικές και καλλιτεχνικές δράσεις.

Θα συναντηθούμε νοερά με αξιόλογους συγχωριανούς μας που άφησαν το πολιτιστικό και πνευματικό τους στίγμα να διαπερνά τους χρόνους και σαν αυτόφωτοι φάροι γνώσης και τέχνης να φεγγοβολούν στο σήμερα και να δείχνουν το μέλλον □ σε μας τους σημερινούς που δυστυχώς μέيناμε πολύ λίγοι και διασκορπισμένοι.

Στον φανταστικό μας αυτό περίπατο στο παρελθόν συναντούμε και θα τους περιγράψουμε παρακάτω, λίγους αλλά εξαιρετικούς συγχωριανούς μας, μάστορες του πεζού λόγου και του στίχου, τεχνίτες της πέτρας και του ξύλου, χορευτές και λαϊκούς τραγουδοποιούς.

Να λοιπόν η πρώτη συνάντησή μας, είμαστε στο έτος 1948, στην κοινότητα του χωριού μας διορίζεται γραμματέας ο Σωτήριος Γουδουσάκης και

την υπηρέτησε πιστά μέχρι το 1982.Ήλθε πρόσφυγας από την κωμόπολη Μακρά Γέφυρα της Ανατολικής Θράκης στο όμορο χωριό Μαυροκκλήσι και από εκεί στο χωριό μας.

Η μόρφωσή του μέτρια λόγω των δύσκολων εκείνων χρόνων αλλά η μεγάλη του αγάπη για τα γράμματα και η έμφυτη κλίση του προς την λογοτεχνία ολοκληρώθηκαν με το πολύ διάβασμα, άνθισαν και κάρπισαν τέλειους πνευματικούς καρπούς.

Ένα από τα καλύτερα λογοτεχνικά του έργα το βιογραφικό μυθιστόρημα που εκδόθηκε σε βιβλίο το έτος 1999 από τις εκδόσεις <ΖΗΤΡΟΣ> με τίτλο

[ΑΠΟΜΕΙΝΑΡΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ](#).

Πολλά από τα ποιήματα του δημοσιεύθηκαν στις εφημερίδες <ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ> της Θεσσαλονίκης και <ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΘΡΑΚΗ> της Αλεξανδρούπολης.

Συνεχίζοντας την περιπλάνησή μας στο παρελθόν και πλησιάζοντας στις μέρες μας θα ανταμώσουμε τον συγχωριανό μας Πολυχρόνη Π. Γκροζούδη που με κοπιαστική δουλειά, με επιμονή και υπομονή, κατάφερε να συγκεντρώσει φωτογραφικό υλικό των χωριανών μας και του χωριού μας, να το ταξινομήσει χρονικά και κατά οικογένειες, να το ντύσει με τον γλαφυρό και περιγραφικό λόγο του και να επιμεληθεί την έκδοση ενός μνημειακού λευκώματος που καμαρώνουμε γι' αυτό όλοι οι Βρυσικιώτες και όπως έγραψε στον πρόλογο του λευκώματος ο τότε και πρώτος Δήμαρχος του Δήμου Μεταξάδων κ. Κύρος Κυρούδης (συγχωριανός μας και αυτός)

<Μέσα από τις σελίδες του ξεπηδούν τόσες θύμισες που φέρνουν τα χρόνια τα παλιά κοντά μας.>

Πισωγυρίζουμε στο παρελθόν περιδιαβαίνοντες πάντα τον καταπράσινο κάμπο του πολιτισμού του χωριού μας αλλάζοντας όμως χωράφι και από αυτό των γραμμάτων μπαίνουμε στο χωράφι των τεχνών.

ΠΕΤΡΟΓΛΥΠΤΙΚΗ



Μεγάλοι γλύπτες που να άφησαν κληρονομιά στο χωριό περίτεχνα αγάλματα δεν υπήρχαν όπως δεν υπήρχαν και δεν υπάρχουν μαρμαρονταμάρια στην περιοχή.

Αν όμως κάποιος κάνει μια βόλτα στο νεκροταφείο του χωριού ή στο πίσω μέρος της αυλής της εκκλησίας θα ανακαλύψει μικρά πέτρινα καλλιτεχνήματα Θα θαυμάσει επιτάφιος μνημειακές στήλες και σταυρούς φτιαγμένες από

ντόπια πέτρα. Άγνωστοι σε μας σήμερα συγχωριανοί μας πετρογλύπτες σκάλισαν με

πρωτόγονες σμίλες ακανόνιστες πέτρες πωρόλιθου που οι ίδιοι εξόρυσσαν από το ZONTAN TEΠE και δημιούργησαν αυτά τα μικρά έργα τέχνες που στη συνέχεια τα τοποθετούσαν στα μνήματα των αποθανόντων σαν ενθύμια. Κάθε σταυρός, κάθε στήλη, έργο λαϊκής τέχνης, γλυπτικής και ζωγραφικής.

Σμιλευμένο ή ζωγραφισμένο επάνω στον σταυρό το όνομα και το επάγγελμα του νεκρού.

Ήταν βοσκός; Σκάλιζαν τη φιγούρα ενός βοσκού με τη κάπα του στους ώμους να στηρίζεται στην χοντρή <τζουμάκα του> και δίπλα του ένα – δυο πρόβατα.

Ήταν αγρότης; < λισπέρς> , σκάλιζαν ένα ζευγάρι βόδια ζεμένα στην παπάρα <άροτρο> και πίσω τον γεωργό.

Για κάθε επάγγελμα και η κατάλληλη δηλωτική φιγούρα. Τέχνη και φαντασία.

Δυστυχώς η λαϊκή παράδοση σ' αυτήν την περίπτωση πέθανε πιο μπροστά από τους λαϊκούς αυτούς τεχνίτες και δεν σώθηκε τίποτα για τους σημερινούς Βρυσικιώτες σχετικό με την τέχνη τους και τα εργαλεία τους. Ευτυχώς σώθηκαν αρκετά από τα έργα τους και **μπράβο** στις **κοινοτικές** και **εκκλησιαστικές** **αρχές** που τα περιμάζεψαν και τα φύλαξαν.

ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΙΚΗ

Τα παλαιά χρόνια, εκατό και παραπάνω χρόνια πίσω από την σημερινή εποχή, οι πρόγονοι μας ζούσαν εδώ στο απομονωμένο χωριό μας, ήσυχά και ευτυχισμένα. Προσπαθούσαν με τα λίγα μέσα που διέθεταν και με πάρα πολύ δουλειά να αξιοποιήσουν τα αγαθά που τους χάριζε άφθονα η μάνα φύση, πρώτα να ζήσουν και μετά να καλυτερεύσουν την

καθημερινότητά τους. Όλα όσα χρειάζονταν, ή τουλάχιστον τα περισσότερα, τα κατασκεύαζαν ή παρασκεύαζαν μόνοι τους με τεχνικές και μέσα που είχαν κληρονομήσει από τους γονείς τους και τους παππούδες τους.

Κούρευαν τα πρόβατά τους και έπαιρναν το μαλλί, μάζευαν από τα χωράφια τους τα βαμβάκια και μ' αυτά έφτιαχναν (έγνεθαν και ύφαιναν) ρούχα μάλλινα για τον χειμώνα και ρούχα ελαφριά βαμβακερά για το καλοκαίρι.

Από τα δέρματα των μεγάλων ζώων και των γουρουνιών έφτιαχναν τα καθημερινά τους υποδήματα, τα τσαρούχια.

Από δέρματα των προβάτων έφτιαχναν όμορφες ζεστές γούνες.

Από τα ίδια τα ζώα εξασφάλιζαν κρέας για τη

διατροφή τους και γάλα που παρασκεύαζαν διάφορα γαλακτοκομικά προϊόντα.

Για να γίνουν όμως όλα αυτά εκτός από τις πρώτες ύλες χρειάζονταν και εργαλεία, οικιακά σκεύη και όσα άλλα χρειάζονταν ένα σπίτι, ένα νοικοκυριό.

Τα εργαλεία αυτά, τα χρηστικά αυτά οικιακά σκεύη τα κατασκεύαζαν οι ίδιοι με πρώτη ύλη κυρίως το ξύλο.

Σιγά-σιγά μερικοί χωριανοί ξεχώρισαν με το ταλέντο τους το οποίο ανέπτυξαν ανάγοντας αυτήν την δουλειά σε τέχνη και στη συνέχεια σε καλλιτεχνία.

Η δεξιοτεχνία τους να σκαλίζουν τα ξύλα, σκληρά ή μαλακά, και να καταφέρνουν να μετατρέπουν έναν κορμό, ένα κούτσουρο σε οικιακό σκεύος και να προχωρούν ακόμη περισσότερο σκαλίζοντάς το με

όμορφα σχέδια τους ανέβασε στην επαγγελματική ιεραρχία του χωριού και πολλοί από αυτούς εξελίχθηκαν σε μάστορες καλλιτέχνες, σε ξυλογλύπτες.

Σήμερα σε πολλές αποθήκες σπιτιών υπάρχουν, θαμμένα στην σκόνη και εγκαταλελειμμένα τέτοια ξύλινα εργαλεία-σκεύη με καλοδουλεμένα σκαλίσματα που σήμερα οι καλύτεροι ξυλότορνοι και πλάνες δεν μπορούν να σκαλίσουν.

Ο πιο ξακουστός ξυλογλύπτης του χωριού μας, ο πιο δεξιοτέχνης και μερακλής ήταν ο Πολύμερος Παλατσίδης, ο επιλεγόμενος πάππου Πολύμερος.

Με τα λίγα πρωτόγονα εργαλεία που διέθετε, με ένα μπαλτά, ένα σκεπάρνι, ένα πριόνι, μια σφήνα, ένα κοπίδι από σκληρή πέτρα, την ντοκανόπετρα, και άλλα τέτοια πρωτόγονα, έβαζε κάτω τον άψυχο κορμό μιας ντουνταλιάς, μιας καρυδιάς, ενός карагаτσιού, μιας μεσιάς και τον μεταμόρφωνε σε μια σκαφίδα για να ζυμώνει η νοικοκυρά το ψωμί της

οικογένειας, σε μια κουπάνα για να πηγαίνει στο ποτάμι και να πλένει τα ρούχα, σ' έναν όμορφο πλουμιστό και σκαλιστό ζυγό για να ζεύει ο νοικοκύρης τα βόδια που τραβούσαν το αμάξι.

Έφτιαχνε καρδάρες για να αρμέγουν οι τσομπάνηδες τα πρόβατα, ντρουβάνες για να ντρουβανίζουν (αναδεύουν) οι γυναίκες το γάλα και να βγάζουν βούτυρο και ντρουβανόγαλο.

Σκαλιστά κουτιά για το τυρί, μικρά σκαλιστά κουτάκια για κάθε οικιακή χρήση.

Σκάλιζε κουτάλια, πιρούνια και ότι άλλο του ζητούσαν οι συγχωριανοί.

Έτσι τα γράφουμε σήμερα γιατί έτσι τα ομολόγησαν οι παλαιότεροι και αυτές οι μαρτυρίες πέρασαν προφορικά και σε μας.-